

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettävistä avustuksista

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettävistä avustuksista arpajaislakiin ehdotettujen muutosten johdosta. Voimassa olevassa arpajaislaissa säädetään hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettävistä avustuksista siten, että Veikkaus Oy:n tuotosta käytetään neljä prosenttia hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen. Veikkaus Oy:n tuotolla rahoitetuille toiminnoille on kuitenkin tarkoitus ottaa käyttöön parlamentaarisessa yhteistyössä valmisteltu uusi rahoitusmalli, jossa toiminnot rahoitettaisiin vuoden 2024 alusta lukien menokehyksen sisältä yleiskatteellisista budjettivaroista. Arpajaislaissa säädetyistä Veikkaus Oy:n tuoton yksilöidyistä käyttötarkoituksista ja rahoituksen jakautumisesta eri käyttökohteisiin luovuttaisiin uuden rahoitusmallin johdosta. Veikkaus Oy:n tuotto otettaisiin jatkossa yleiskatteellisena valtion talousarvioon käytettäväksi talousarvion mukaisiin menoihin.

Hallituksen esitykseen laiksi arpajaislain muuttamisesta sisältyy ehdotus arpajaislain muuttamisesta siten, että säännökset Veikkaus Oy:n tuoton käyttötarkoituksesta, tuoton ottamisesta talousarvioon ja tilittämisestä muutettaisiin uutta rahoitusmallia vastaaviksi. Lisäksi arpajaislaista kumottaisiin muun muassa Veikkaus Oy:n tuoton jaosta päättämistä koskevat säännökset ja valtionavustuksiin liittyvät säännökset.

Hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettävistä avustuksista annettavassa laissa säädettäisiin tarkoitukseen myönnettävän avustuksen rahoituksesta, avustuksensaajatahoista sekä siitä, mihin tarkoituksiin avustusta voitaisiin myöntää. Lisäksi lakiin sisältyisi säännökset sekä valtionavustuslain että valtioneuvoston asetuksien soveltamisesta myönnettäviin avustuksiin.

Esitys liittyy hallituksen esitykseen laiksi arpajaislain muuttamisesta ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	5
2 Nykytila ja sen arviointi.....	5
3 Tavoitteet	7
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	8
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	8
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	8
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	9
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	9
6 Lausuntopalaute.....	10
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	12
8 Lakia alemman asteinen sääntely	13
9 Voimaantulo	13
10 Toimeenpano ja seuranta	14
11 Suhde muihin esityksiin.....	14
11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä.....	14
12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	14
LAKIEHDOTUS	16
Laki hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettävistä avustuksista.....	16

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Arpajaislaissa (1047/2001) säädetään arpajaisten toimeenpanosta ja toimeenpanon valvonnasta, Veikkaus Oy:n toiminnasta ja toiminnan rajoituksista, tuottojen tilittämisestä ja käyttötarkoituksista sekä tuottojen käytön valvonnasta. Arpajaislakia on muutettu vuoden 2017 alusta lukien voimaan tulleella lailla 1286/2016 muun muassa siten, että rahapeliyhteisöjen rahapelitoimintojen yhdistämisen johdosta ainoastaan yhdellä rahapeliyhtiöllä (Veikkaus Oy) on yksinoikeus toimeenpanna rahapelejä Suomessa. Ennen nykyisen Veikkaus Oy:n perustamista ja vuoden 2017 alusta voimaan tulleen arpajaislain muutosta yksinoikeus rahapeliin toimeenpanemiseen oli Veikkaus Oy:llä (raha-arpajaiset sekä veikkaus- ja vedonlyöntipelit), Raha-automaattiyhdistyksellä (raha-automaatit, kasinopelit ja peli-kasinotoiminta) sekä Fintoto Oy:llä on (totopelit). Edellä mainitun arpajaislain muutoksen yhteydessä arpajaislain 17 §:ään otettiin säännös Veikkaus Oy:n tuoton käyttötarkoituksista siten, että Veikkaus Oy:n tuotosta käytetään 53 prosenttia urheilun ja liikuntakasvatukseen, tieteen, taiteen sekä nuorisotyön edistämiseen (opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala), 43 prosenttia terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön hallinnonala) ja neljä prosenttia hevoskasvatukseen ja hevosurheilun edistämiseen (maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala). Edellä mainittu arpajaislain 17 §:n mukainen edunsaajaryhmien keskinäinen jakosuhte perustuu muun muassa rahapelitoimintojen yhdistämisestä käytyihin neuvotteluihin valtion ja rahapeliyhteisöjen välillä sekä 14.8.2015 allekirjoitettuun 2015 yhteisymmärryspöytäkirja (yhteisymmärryspöytäkirja rahapeliyhteisöjen rahapelitoimintojen yhdistämisestä). Edellä mainitun lain 1286/2016 valmistelun yhteydessä Veikkaus Oy:n edellä mainittuihin tarkoituksiin käytettäväksi tulevan tuoton määräksi arvioitiin noin yksi miljardi euroa vuodessa, mistä maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle hevoskasvatukseen ja hevosurheilun edistämiseen arvioitiin käytettävissä olevaksi määräksi noin 40 miljoonaa euroa vuodessa.

Rahapelitoiminnan tuotto on viime vuosina vähentynyt muun muassa rahapelihaittojen ehkäisyä ja vähentämistä koskevien tehostamistoimenpiteiden ja pelaamisessa tapahtuneiden muutosten johdosta. Veikkaus Oy:n tuoton alentuminen on vaikuttanut tuotoilla rahoitettujen toimintojen rahoitustasoon. Pääministeri Marinin hallitusohjelmaan sisältyy kirjauksia rahapelitoiminnan tuoton alenemisen kompensoimisesta, minkä lisäksi kompensointia on käsitelty talousarviovalmistelujen yhteydessä. Hallitus päätti vuoden 2021 talousarvioesitystä koskevissa neuvotteluissaan 14–15.9.2020, että vuoden 2021 osalta tuloutuksen lasku kompensoidaan edunsaajille täysimääräisesti ja että vertailukohtana käytetään vuoden 2019 tuloutustasoa. Lisäksi hallitus päätti, että vuoden 2021 jälkeen kompensointia jatketaan, mutta jatkossa tuloutuksen alenemista ei ole mahdollista kompensoida täysimääräisesti budjettivaroin ([Liite 5: Hallituksen neuvottelu vuoden 2021 talousarvioesityksestä, pöytäkirjamerkinnät](#)).

Rahapelituotoilla rahoitettujen toimintojen uutta mahdollista rahoitusmallia on sittemmin selvitetty kahdessa hankkeessa. Opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, maa- ja metsätalousministeriö ja valtiovarainministeriö asettivat 11.11.2020 työryhmän selvittämään rahapelitoiminnan tuoton alenemisen vaikutuksiin varautumista. Asettamispäätöksen mukaan tuoton alenemisen vaikutuksia ja vaihtoehtoisia etenemistapoja tulee tarkastella perusteellisesti organisoituna prosessina. Tehtävänä oli selvittää muun muassa rahapelituottojen yhteiskunnallista merkitystä ja EU-oikeudellisia reunaehdoja rahapelituottojen käyttämiselle yksinoikeusjärjestelmässä. Työryhmän puheenjohtajana toimi Erkki Liikanen. Työryhmän toimikausi päättyi 28.2.2021. Työryhmän selvitys sisälsi neljä vaihtoehtoista mallia rahapelituottojen jakamisesta tulevaisuudessa (Suomalainen rahapelijärjestelmä muutoksessa: Tulevaisuuden vaihtoehtoja.

[Valtioneuvoston julkaisuja 2021:12](#)). Työryhmä asetti ensisijaiseksi vaihtoehdoksi kokonaisuudistuksen, jossa rahapelituotot ohjattaisiin valtion yleiskatteellisiksi tuloiksi ja nykyiset edunsaajat siirrettäisiin budjetin kehysmenettelyn piiriin.

Hallitus linjasi huhtikuun 2021 puoliväli- ja kehysriihessä, että käynnistetään välittömästi jatkotyö uuden pysyvän rahoitusmallin valmistelemiseksi. Tavoitteena on linjata mallista, joka turvaa edunsaajille ennustettavan, vakaan, edunsaajien autonomian turvaavan ja riittävän rahoituksen. Työskentelyn pohjana on Liikasen ryhmän raportti, ja jatkotyö tehdään tiiviissä yhteistyössä edunsaajien kanssa. Toimenpiteiden valmistelussa huomioidaan parlamentaarisuus, tarkemmat vaikutusarviot eri edunsaajille, valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihankkeen ehdotukset sekä EU-oikeudelliset reunaehdot. Uudistus toteutetaan 2024 alkaen. Päätökset tehdään vuoden 2021 loppuun mennessä ([Hallituksen linjaukset puoliväli- ja kehysriihessä 29.4.2021](#)).

Valtioneuvosto asetti 26.8.2021 pääministerin esityksestä määräaikaisen hankkeen ([VNK045:00/2021](#)), jonka tehtävänä oli laatia ehdotus uudeksi rahoitusmalliksi rahapelituotoilla rahoitettujen toimintojen rahoittamisesta vuoden 2024 alusta lukien. Asettamispäätöksen mukaan uuden rahoitusmallin laatimisessa oli tavoitteena turvata rahapelien tuotolla toimineille edunsaajille ennustettava, vakaa ja edunsaajien autonomian turvaava riittävä rahoitus. Rahoitusmallin laatimisen pohjana oli puheenjohtaja Erkki Liikasen työryhmän raportti. Hankkeelle asetettiin valtioshteereistä koostunut hankeryhmä sekä sihteeristö, jossa oli edustajat valtioneuvoston kansliasta, sisäministeriöstä, opetus- ja kulttuuriministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä, maa- ja metsätalousministeriöstä ja valtiovarainministeriöstä. Valtioneuvoston kanslia asetti hankkeen tueksi 13.10.2021 parlamentaarisen seurantaryhmän, jonka jäseninä toimivat kansanedustajat kustakin eduskuntaryhmästä ja pysyvinä asiantuntijoina asiantuntijoita edunsaajia edustavista keskeisistä järjestöistä. Hankkeessa järjestettiin myös asiantuntijakuulemisia ja kuuleminen Otakantaa.fi-palvelussa. Hankkeen toimikausi päättyi 17.12.2021. Hankeryhmän ja parlamentaarisen seurantaryhmän yhteisymmärrysmuistio rahapelituotoilla rahoitettavien yleishyödyllisten toimintojen uudesta rahoitusmallista julkaistiin 8.2.2022, jäljempänä *yhteisymmärrysmuistio*.

Yhteisymmärrysmuistion mukaan rahoitusmalliuudistuksen tavoitteena on katkaista nykyinen Veikkaus Oy:n tulouttaman tuoton sekä nykyisten valtionavustusministeriöiden (opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö) ja arpajaislaissa säädettyjen käyttötarkoitusten välinen yhteys. Lisäksi tavoitteena on turvata rahapelien tuotolla aiemmin rahoitetuille sekä mahdollisille uusille vastaaville käyttötarkoituksille ennustettava, vakaa ja toimijoiden autonomian turvaava riittävä rahoitus ja varmistaa osaltaan suomalaisen yksinoikeuteen perustuvan rahapelijärjestelmän oikeuttamisperusteiden toteutumista. Tavoitteena on myös varmistaa osaltaan rahapelihaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen tehtävien panostusten riittävyys sekä lisätä panostusten ja niillä aikaansaatavien vaikutusten läpinäkyvyyttä ja todennettavuutta. Yhteisymmärrysmuistion mukaan 1.1.2024 alkaen Veikkaus Oy:n tuotto tuloutetaan yleiskatteellisena valtion tulotilille, josta se siirtyy osaksi yleiskatteellista kehysrahoitusta. Uudessa rahoitusmallissa katkaistaan yhteys arpajaislaissa säädettyjen yksilöityjen käyttötarkoitusten väliltä. Yhteisymmärrysmuistion mukaan arpajaislakiin voi silti olla perusteltua sisällyttää kirjaus tuoton yleishyödyllisestä käytöstä, mikä arvioidaan arpajaislakiin tehtävien muutosten yhteydessä.

Vuosien 2023–2026 julkisen talouden suunnitelman mukaan rahapelituotoilla rahoitettavien yleishyödyllisten toimintojen uuden parlamentaarisesti linjatun rahoitusmallin mukaisesti menot siirretään rahoituslähteestä riippumatta ja hallitusohjelmassa linjatusta kehysäännöstä poiketen kehukseen kuuluvaksi menoksi vuodesta 2023 lukien. Vaalikauden kehystä korotetaan

vastaavasti koko tason osalta, ei vain rahapeliuutoilla nykyisin rahoitettavilta osin. Parlamentarisen linjauksen mukaan vuodelle 2024 kohdennettava avustustoiminnan kokonaisrahoitus-taso on 990 miljoonaa euroa ja se perustuu vuosien 2013–2022 valtionavustusrahoituksen kymmenen vuoden reaaliseen keskiarvoon, johon on lisätty veteraaneille vuodelle 2022 kohdennettu rahoitus. Vuosina 2025–2026 kokonaisrahoitustason määrittelyssä on huomioitu vuosittainen veteraanien rahoituksen alentuminen. Julkisen talouden suunnitelmassa vuoden 2023 rahoitus-taso vastaa vuodelle 2024 linjattua rahoitustasoa ([Valtiovarainministeriön julkaisuja 2022:27](#)).

1.2 Valmistelu

Ehdotus hallituksen esitykseksi on valmisteltu virkatyönä edellä kohdassa 1.1. selostettujen linjausten pohjalta. Ehdotukseen sisältyy tehtyjen linjausten mukaisesti ehdotus uudeksi laiksi hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettävistä avustuksista, jonka nojalla voitaisiin jatkossa myöntää avustuksia vastaaviin tarkoituksiin kuin voimassa olevan arpajaislain 17 §:n 3 kohdan nojalla. Hankkeen asiakirjat löytyvät maa- ja metsätalousministeriön hankesivuilta tunnuksella MMM018:00/2022 (<https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM018:00/2022>).

Rahoitusmalliuudistuksen kokonaisuuteen liittyy tämän hallituksen esityksen lisäksi sisäministeriössä valmisteltu hallituksen esitys laiksi arpajaislain muuttamisesta, opetus- ja kulttuuriministeriössä valmisteltu hallituksen esitys arpajaislain muutoksesta aiheutuvat muutokset opetus- ja kulttuuriministeriön eräisiin lakeihin ja sosiaali- ja terveysministeriössä valmisteltu hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoituksesta. Näiden hallitusten esitysten valmistelussa on tehty yhteistyötä asianomaisten ministeriöiden kesken ja tarkoituksena on, että ne annettaisiin eduskunnan käsiteltäviksi samanaikaisesti syysistuntokaudella 2022.

Hallituksen esitysluonnoksesta on pyydetty lausunto opetus- ja kulttuuriministeriöltä, sisäministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, valtioneuvoston kansalta, valtiovarainministeriöltä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK Ry:ltä, Suomen Hippos Ry:ltä, Suomen Ratsastajainliitto Ry:ltä, Suomen Hevosnomistajien Keskusliitto Ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC Rf:ltä sekä keskus- ja maakuntaraviradoilta.

2 Nykytila ja sen arviointi

Voimassa olevan arpajaislain 17 §:ssä säädetään Veikkaus Oy:n tuotosta ja pykälän 3 kohdan mukaan Veikkaus Oy:n tuotosta käytetään neljä prosenttia hevoskasvatukseen ja hevosurheilun edistämiseen.

Hevoskasvatukseen ja hevosurheilun edistämiseen tarkoitettua tuotosta säädetään tarkemmin arpajaislain 17 c §:ssä. Mainitun pykälän 1 momentin mukaan hevoskasvatukseen ja hevosurheilun edistämiseen tarkoitettua tuotosta osoitetaan vähintään 95 prosenttia raviurheilun- ja hevoskasvatuksen keskusjärjestölle sekä tämän jäsenyhteisöille eli Suomen Hippos ry:lle ja tämän jäsenjärjestöille. Prosenttiosuuden säätämällä lain tasolla pyrittiin varmistamaan se, että miltei koko rahapeliyhtiön tuotosta hevosalalle kuuluva osuus ohjautuisi raviurheilusektorille kuten aikaisemminkin eli ennen nykyisen Veikkaus Oy:n perustamista.

Edelleen arpajaislain 17 c §:n 2 momentin mukaan raviurheilun- ja hevoskasvatuksen keskusjärjestö eli Suomen Hippos ry tekee maa- ja metsätalousministeriölle esityksen raviurheilualalle tulevasta osuudesta (vähintään 95 prosenttia) hevoskasvatukseen ja hevosurheilun edistämiseen tarkoitettua tuotosta myönnettävien avustusten vuosittaisesta jakosuunnitelmasta eri avustuksensaajille ja käyttötarkoituksiin. Ehdotuksen tarkoituksena oli se, että arpajaislain vuoden 2017

alusta voimaan tulleen muutoksenkin jälkeen voidaan hyödyntää raviurheilualan asiantunte-
musta silloin, kun Veikkaus Oy:n tuottoa suunnataan esimerkiksi palkintotukena eri ravira-
doille. Suomen Hippos Ry:n esitys ei ole kuitenkaan maa- ja metsätalousministeriötä sitova
ministeriön tehdessä avustuspäätöksiä tai sen päättäessä varojen ja avustusten suuntaamisesta
eri tukikohteisiin, vaan kyse on jakosuunnitelmaesityksestä.

Arpajaislain 17 c §:n 3 momenttiin sisältyy erityissäännös kasvattajatuen osalta siten, että val-
tionavustuslain 7 §:n 2 (voimassa olevan valtionavustuslain 7 §:n 3 momentti) momentissa tar-
koitettua sopimusta ei tarvitse tehdä, jos kasvatustukea myönnetään raviurheilun ja hevoskas-
vatuksen keskusjärjestön ohjaamana hevosen omistajalle. Valtionavustuslain 7 §:n 3 momen-
tissa säädetään valtionavustuksen saajan velvollisuudesta tehdä sopimus valtionavustuksen käy-
töstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista toimintaa tai hanketta toteuttavan kanssa, jos valti-
onavustus myönnetään käytettäväksi valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta to-
teuttavan muun kuin saajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen. Valtionavustuslaista poik-
keava sääntely katsottiin perustelluksi hevosen omistajalle ohjattavan kasvatustuen osalta,
koska tukea ohjautuu yksittäisille henkilöille pieninä summina ja tuen saajia on paljon. Kasva-
tustuen saajia on vuosittain noin 2 000 henkilöä ja kasvatustuen maksamisen (välittämisen) tu-
ensaajille hoitaa Suomen Hippos Ry.

Arpajaislain 18 §:n mukaan valtion talousarvioon otetaan vuosittain määrärahat, joiden arvioi-
daan vastaavan Veikkaus Oy:n asianomaisen tilikauden voittoa ja uudelleen jaettaviksi palau-
tuvia varoja. Maa- ja metsätalousministeriön osuus edellä mainitusta määrärahasta budjetoidaan
kokonaisuudessaan valtion talousarvioon maa- ja metsätalousministeriön pääluokan momen-
tille.

Arpajaislain 20 §:n mukaan maa- ja metsätalousministeriö päättää Veikkaus Oy:n tuotosta jaet-
tavien avustusten myöntämisestä hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen

Arpajaislain 22 §:n 3 momentin mukaan hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen tar-
koitettua tuottoa voidaan käyttää avustusten myöntämisestä maa- ja metsätalousministeriölle
aiheutuviin kustannuksiin.

Edelleen arpajaislain 23 §:n mukaan Veikkaus Oy:n tuotosta jaettaviin avustuksiin sovelletaan
valtionavustuslakia (688/2001). Maa- ja metsätalousministeriö on valtionavustuslaissa tarkoi-
tettu valtionapuviranomainen ja tekee kaikki päätökset Veikkaus Oy:n tuotosta jaettavien avus-
tusten osalta.

Valtionavustuslain 8 §:n nojalla on annettu 18.1.2017 voimaan tullut valtioneuvoston asetus
hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen käytettävästä osuudesta Veikkaus Oy:n tuo-
tosta ja muista valtion talousarviossa tähän tarkoitukseen osoitettavista määrärahoista
(14/2017). Mainitussa asetuksessa säädetään tarkemmin muun muassa keskusjärjestöille (Su-
omen Hippos Ry ja Suomen Ratsastajainliitto Ry) sekä näiden jäsenjärjestölle ja -yhteisölle
myönnettävien avustusten käyttötarkoituksista, avustuksen saamisen tarkemmista edellytyk-
sistä, avustuksen myöntämisen rajoituksista, avustuksen käyttämisestä ja myöntämisessä nou-
datettavasta menettelystä.

Hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen Veikkaus Oy:n tuotosta myönnettävien avus-
tusten osalta oikeutus myöntää valtaosa hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen tar-
koitetuista avustuksista (ml. kohteet, määrät, prosessi) perustuu Euroopan komission päätöksiin
(SA.46556 (2016/N) ja SA.63553 (2021/N) (*Aid to the central and regional trotting tracks in
Finland*)). Oikeusperustana Euroopan komission päätösten mukaisten valtiontukien (valtion-
avustusten) myöntämiselle on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT)

107 artikla. Mainitut Euroopan komission valtioneuvoston päätökset sitovat sellaisenaan Suomea eikä tukea voida myöntää Euroopan komission päätöksistä poikkeavasti.

Mainitut Euroopan komission päätökset SA.46556 (2016/N) ja SA.63553 (2021/N) (*Aid to the central and regional trotting tracks in Finland*) koskevat avustuksia, jotka myönnetään toimintatukena, palkintotukena ja investointitukena keskusraviradalle (Vermo) ja 19:lle maakuntaraviradalle (Teivo, Lahti, Kouvola, Turku, Forssa, Pori, Jyväskylä, Lappeenranta, Seinäjoki, Vaasa, Mikkeli, Kuopio, Joensuu, Kaustinen, Ylivieska, Oulu, Tornio, Kajaani ja Rovaniemi). Euroopan komission päätöksissä on arvioitu vuosituloksella myönnettävän palkintotukena noin 22 miljoonaa euroa, avustuksena ravikilpailujen järjestämiseen (toimintatuki) noin 12 miljoonaa euroa ja avustuksena investointeihin noin miljoona euroa. Euroopan komission päätöksiin sisältyy kohtia liittyen muun muassa ylikompensaation kieltoon, oman varainhankinnan huomioon ottamiseen, valtiontuen oikeasuhteisuuteen ja päätöksessä tarkoitettujen valtiontuen hakuprosessiin ja tuensaajiin. Euroopan komission päätökset ovat määräaikaista (viisi vuotta) ja näistä jälkimmäinen on voimassa vuoden 2026 loppuun saakka. Muita hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen Veikkaus Oy:n tuotosta myönnettäviä avustuksia edellä mainitut Euroopan komission päätökset eivät koske.

Hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen on myönnetty vuonna 2022 valtionavustuksia valtion talousarvion momentilta 30.10.54 (Rahapelitoiminnan tuotolla rahoitettava hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistäminen) keskus- ja maakuntaraviradoille palkintotukea noin 20,9 miljoonaa euroa, toimintatukea (yleisavustus) noin 10,5 miljoonaa euroa ja investointitukea noin 1,2 miljoonaa euroa. Kesäraviradoille on puolestaan myönnetty palkintotukea noin 1,1 miljoonaa euroa ja toimintatukea (yleisavustus) 558 000 euroa. Hevosten kasvatustukea hevosten kasvattajille on myönnetty (Suomen Hippos Ry:n välittämänä) noin 2,6 miljoonaa euroa. Suomen Ratsastajainliitto Ry:lle on myönnetty avustusta 170 000 ja hevosjalostusliitoille hevosalan neuvontaan noin 310 000 euroa. Lisäksi Suomen Hippos Ry:lle arvioidaan myönnettävän vuonna 2022 erityisavustusta noin 2,9 miljoonaa euroa (sisältää antidoping kustannuksia).

Tällä hetkellä pääosa hevosalan rahoituksesta muodostuu Veikkaus Oy:n tuotoista. Esimerkiksi ravikilpailuissa maksettavat palkinnot ja raviratojen toiminta- ja ylläpitokulut rahoitetaan pääasiassa edellä mainituilla tuotoilla. Ilman tukea radat eivät pystyisi tekemään tarvittavia korvaus- ja korjausinvestointeja tai selviytymään toimintakuluistaan. Hevosenomistajien ja hevoskasvattajien tärkein tulonlähde ovat ravikilpailuissa maksettavat palkinnot. Alueellisesti kattava kilpailutarjonta ja riittävä palkintotaso antavat hevosenomistajille mahdollisuuden kehittää toimintaansa, investoida eläinainekseen sekä panostaa kasvatus- ja valmennustoimintaan. Edelleen merkittävä osa hevoskasvatuksesta tapahtuu maaseudulla, joten toiminnalla on tärkeä rooli työllistäjänä perinteisen maatalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen rinnalla.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on säätää laki hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämisen myönnettävistä avustuksista, jonka nojalla voitaisiin jatkossakin maksaa avustuksia kyseisiin tarkoituksiin, kun mainittuja avustuksia koskevat säännökset ehdotetaan kumottaviksi arpajaislaista hallituksen esitykseen laiksi arpajaislain muuttamisesta sisältyvien ehdotusten mukaisesti vuoden 2024 alusta lukien.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Veikkaus Oy:n tuotolla rahoitetuille toiminnoille on tarkoitus ottaa käyttöön parlamentaarisessa yhteistyössä valmisteltu uusi rahoitusmalli, jossa niitä rahoitettaisiin vuoden 2024 alusta lukien menokehysten sisältä yleiskatteellisista budjettivaroista. Arpajaislaissa säädetyistä Veikkaus Oy:n tuoton yksilöidystä käyttötarkoituksista ja rahoituksen jakautumisesta eri käyttökohteisiin luovuttaisiin uuden rahoitusmallin johdosta ja Veikkaus Oy:n tuotto otettaisiin jatkossa yleiskatteellisena valtion talousarvioon käytettäväksi talousarvion mukaisiin menoihin. Arpajaislaista kumottaisiin muun muassa Veikkaus Oy:n tuoton jaosta päättämistä ja valtionavustuksiin liittyvät säännökset.

Edellä mainittuun uuteen rahoitusmalliin ja arpajaislakiin ehdotettujen muutosten johdosta ehdotetaan säädettäväksi uusi laki hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettävistä avustuksista, jonka nojalla voitaisiin myöntää avustuksia laissa tarkoitettuihin tarkoituksiin. Ehdotetun lain nojalla avustuksia voitaisiin jatkossakin myöntää samoille tahoille ja samoihin tarkoituksiin kuin nykyisinkin arpajaislain säännösten nojalla. Tällä hetkellä arpajaislain 17 §:n nojalla edellä mainittuihin tarkoituksiin myönnettävien avustuksen saajista ja avustettavista kohteista säädetään tarkemmin edellä mainitussa valtioneuvoston asetuksessa 14/2017.

Ehdotetussa laissa hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettävistä avustuksista säädettäisiin rahoituksesta, avustuksen saajasta, avustettavasta toiminnasta sekä valtionavustuslain ja valtiontukisäännösten soveltamisesta. Jatkossakin lain mukaisiin tarkoituksiin kulloinkin valtion talousarviossa osoitetusta määrärahasta vähintään 95 prosenttia osoitettaisiin raviurheilun ja hevoskasvatustoimintaan. Käytännössä tämä tarkoittaisi vähintään 95 prosentin osuuden osoittamista raviurheilun ja hevoskasvatuksen keskusjärjestölle sekä tämän jäsenyhdistyksille. Lakiin otettaisiin asiallisesti voimassa olevan arpajaislain 17 c §:n 3 momenttia vastaava säännös poikkeamisesta valtionavustuslain 7 §:n 3 momentissa säädetyistä hevosten kasvatus-tuen osalta edellä kohdassa 2 mainituilla perusteilla.

Jatkossa Suomen Hippos Ry:llä ei olisi laissa säädettyä oikeutta antaa maa- ja metsätalousministeriölle ehdotusta vuosittaisesta jakosuunnitelmasta eri avustuksensaajille ja käyttötarkoituksiin toisin kuin voimassa olevan arpajaislain 17 c §:n 2 momentissa säädetään. Ehdotus on perusteltu, koska jatkossa alalle tuleva rahoitus ei ole enää kytköksissä Veikkaus Oy:n tuottoihin eikä näin ollen myöskään tolopeleihin ja niistä saatavaan tuottoon. Maa- ja metsätalousministeriö voi luonnollisesti pyytää Suomen Hippos Ry:ltä esimerkiksi asiantuntijalausuntoja vuotuisesta määrärahan ja avustusten jakautumisesta eri kohteiden välillä kutakin vuotta koskevan jakosuunnitelman suunnittelu- ja valmisteluvaiheessa.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Esityksellä ei ole suoranaisia valtiontaloudellisia vaikutuksia. Uudessa rahoitusmallissa valtionavustusrahoituksen kokonaisuus päätetään poliittisella päätöksellä julkisen talouden suunnittelun yhteydessä neljälle tulevalle vuodelle jatkuvuuden ja ennakoitavuuden parantamiseksi. Vuosien 2023–2026 koskevassa julkisen talouden suunnitelmassa on hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen osoitettu valtion talousarvion momentille 30.10.54 (Rahapelituotoilla rahoitettava hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistäminen) vuotuinen 39,192 miljoonan euron vuotuinen määräraha. Vuositasolla valtionavustusrahoituksen lopullisesta määrärahasasta päätetään valtion talousarvion osana. Hovokasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettävistä avustuksista annettavan lain nojalla myönnettävät avustukset myönnetään julkisen talouden suunnitelman sekä valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen puitteissa.

Ehdotetulla uudella lailla hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämisen myönnettävistä avustuksista ja uuteen rahoitusmalliin siirtymisellä ei arvioida olevan olennaisia vaikutuksia viranomaisten eli tässä tapauksessa maa- ja metsätalousministeriön toimintaan. Maa- ja metsätalousministeriö olisi jatkossakin valtionapuviranomainen uuden lain nojalla myönnettävien avustusten osalta. Koska avustusten saajatahot ja avustettava toiminta vastaisi nykyistä tilannetta, avustushakemusten määrän arvioidaan pysyvän jotakuinkin nykyisellä tasolla. Menettelyllisesti talouden ja toiminnan suunnittelussa ei olisi oleellista eroa nykyisen arpajaislain mukaiseen menettelyyn. Keskeistä talouden ja toiminnan suunnittelussa on käytettävissä olevan määrärahan taso sekä sen ennakoitavuus. Kertaluonteisena toimenpiteenä ministeriön tullee ilmoittaa Euroopan komissiolle muutoksista Euroopan komission hyväksymään valtion tukiohjelmaan lainsäädäntöpohjan muuttuessa. Ehdotetuista muutoksista aiheutuvat tehtävät eivät aiheuta lisäresurssitarpeita maa- ja metsätalousministeriölle ja tehtävät voidaan hoitaa nykyisten henkilöstöresurssien puitteissa.

Tällä esitysehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia nykyisten, Veikkaus Oy:n tuotoista hevoskasvatuksen ja hevosurheiluun myönnettävien avustusten avustuksen saajiin. Jatkossakin avustuksia voitaisiin myöntää samoille avustuksensaajatahoille ja samoihin käyttötarkoituksiin kuin nykyisinkin. Keskeistä avustusten saajien kannalta on avustuksiin käytettävissä olevan rahoituksen taso ja sen ennakoitavuus vastaavasti kuin viranomaisten toiminnan osalta. Jos ehdotetun uuden lain nojalla myönnettäviin avustuksiin käytettävissä oleva määräraha säilyy nykyisellä tasolla, tällä esityksellä ei arvioida olevan vaikutuksia avustusten saajien asemaan. Tällä hetkellä pääosa hevosalan rahoituksesta muodostuu Veikkaus Oy:n tuotoista ja esimerkiksi ravikilpailuissa maksettavat palkinnot ja raviratojen toiminta- ja ylläpitokulut rahoitetaan pääasiassa edellä mainituilla tuotoilla. Ilman avustuksia raviradat eivät pystyisi tekemään tarvittavia korvaus- ja korjausinvestointeja tai selviytymään toimintakuluistaan.

Hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettävillä avustuksilla on erittäin suuri merkitys hevososalalle. Suomessa on tällä hetkellä hieman yli 70 000 hevosta, joista suomenhevosta on noin 19 000. Raviurheilun merkitys suomenhevosen kannan säilymiselle on erittäin tärkeä ja suomenhevosen tulevaisuus riippuu raveista. Raviurheilun harrastajia arvioidaan Suomessa olevan noin 220 000–250 000 ja ratsastuksen harrastajia noin 160 000 kappaletta. Hevosalan työllistävä vaikutus koko maan tasolla on noin 15 000 henkilöä eri puolilla Suomea, millä on vaikutusta myös esimerkiksi maaseudun elinvoimaisuuden ja maaseudun kehittämisen kannalta.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Uuden rahoitusmallin valmistelun aiemmissa vaiheissa on selvitetty erilaisia toteuttamisvaihtoehtoja Veikkaus Oy:n tuoton käyttötarkoitusten ja tuotolla rahoitettujen toimintojen rahoituksen osalta. Puheenjohtaja Erkki Liikasen työryhmä esitti neljä erilaista vaihtoehtoa ja selvitti niiden vaikutuksia: 1) nykyisen sääntelyn säilyttäminen; 2) kertaratkaisu, jossa rahapelitoiminnan tuotot siirrettäisiin valtion yleiskatteelliseen budjettiin tapahtuu yhdellä kertaa ja kaikki korvamerkinnot tuottojen ja käyttötarkoitusten välillä poistuisivat; 3) vuoden 2024 alusta lukien kokonaisuusuudistus, jossa huolellisesti valmistellaan siirtyminen tulojen osalta yleiskatteellisuuteen ja menojen osalta kehysbudjettiin ja 4) osittaisuudistus, jossa siirretään vaiheittain osa menoista yleiskatteellisuuden piiriin ja osa jätetään korvamerkityiksi ja rahapelituotoista rahoitettavaksi. Työryhmä asetti ensisijaiseksi vaihtoehdoksi kokonaisuudistuksen, jossa rahapelituotot ohjattaisiin valtion yleiskatteellisiksi tuloiksi ja nykyiset edunsaajat siirrettäisiin budjetin kehysmenettelyn piiriin.

Valtioneuvoston 26.8.2021 asettamassa hankkeessa hyödynnettiin yhteisymmärrysmuistion mukaan puheenjohtaja Erkki Liikasen työryhmän raporttia ja rahoitusmallivaihtoehtojen vaikutuksia arvioitiin valtionavustustoiminnan ja -ministeriöiden, avustuksensaajien, toiminnan ja talouden suunnittelun, arpajaislain ja muun lainsäädännön sekä eduskunnan budjettivallan näkökulmista sekä alustavasti Euroopan unionin oikeudellisten reunaehtojen valossa. Valtioneuvosto tiedotti 26.11.2021, että valtioneuvoston asettama hankeryhmä oli yhdessä parlamentaarisen seurantaryhmän kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta päätenyt jatkovalmistelemaan sovellettua versiota Erkki Liikasen työryhmän esittämästä kokonaisuudistusmallista. Jatkovalmistelussa selvitettiin kahta erilaista rahoitusmallia, niin sanottua säädösperusteista ja päätösperusteista. Säädösperusteisessa mallissa olisi valmistelu uusi laki, jossa olisi säädetty opetus- ja kulttuuriministeriölle, sosiaali- ja terveysministeriölle ja maa- ja metsätalousministeriölle kohdennettavasta valtionavustusrahoituksesta lain mukaisten prosentuaalisten jakosuhteiden mukaisesti. Hankeryhmä ja parlamentaarinen seurantaryhmä päätyivät ehdottamaan päätösperusteista mallia, jossa valtionavustustoiminnan kokonaisrahoituksen tasosta ja kolmen ministeriön keskinäisistä osuuksista linjataan valtion talousarvioiden ja julkisen talouden suunnitelmien päätösten yhteydessä.

Maa- ja metsätalousministeriössä on tämän hallituksen esityksen valmistelun lähtökohtana ollut edellä mainittu yhteisymmärrysmuistio ja siinä ehdotettu uusi rahoitusmalli, minkä vuoksi valmistelun yhteydessä ei ole erikseen selvitetty erilaisia rahoitusmallivaihtoehtoja tai niiden vaikutuksia maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle.

6 Lausuntopalaute

Esitysehdotuksesta saatiin lausunto seuraavilta 28 taholta: sisäministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Suomen Hippos Ry:ltä, Suomen Ratsastajainliitto Ry:ltä, Suomen Hevosnomistajien Keskusliitto Ry:ltä, Vermon Ravirata Oy:ltä, Etelä-Pohjanmaan hevosjalostusliitto ry:ltä, Hämeen hevosjalostusliitto ry:ltä, Joensuun Ravirata Oy:ltä, Kaustisen Seudun Ravirata Ry:ltä, Keski-Suomen Hevosjalostusliitto ry:ltä, Keski-Suomen Ravirata Oy:ltä, Kuopion Ravirata Oy:ltä, Kymen-Karjalan Hevosjalostusliitto ry:ltä, Lahden Hevosystäväinseura ry:ltä, Lappeenrannan Ravirata Oy:ltä, Länsi-Lapin Hevosystävät ry:ltä, Mikkelin Ravirata Oy:ltä, Pohjanmaan Ravirata ry:ltä, Pohjolan Hevosystävät ry:ltä, Porin Ravit Oy:ltä, Rovaniemen Ravirata Oy:ltä, Tampereen Ravirata Oy:ltä, Turun Hippos ry:ltä, Valkealan Hevosystäväinseura ry:ltä ja Varsinais-Suomen Hevosjalostusliitto ry:ltä.

Saadut lausunnot ja lausuntoyhteenveto löytyvät maa- ja metsätalousministeriön hankesivuilta <https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM018:00/2022> tunnuksella MMM018:00/2022.

Valtaosassa lausuntoja tuotiin esiin avustusten suuri merkitys hevossektorille eli hevosurheilulle ja hevoskasvatukselle eri näkökulmista. Ministeriöiden antamissa lausunnoissa ei ehdotettu tehtäväksi muutoksia hallituksen esitykseen sisältyvään lakiehdotukseen. Jatkovalmistelun yhteydessä lakiehdotuksen 2 ja 3 §:n kirjoitusasu on kuitenkin tarkistettu. Nykyisten avustuksensaajien eli Suomen Hippos ry:n, raviratojen ja hevosjalostusliittojen lausunnoissa esitettiin kolmea lisäystä ehdotettuun lakiin hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettävistä avustuksista.

Ensinnäkin 20 nykyisen avustuksensaajan lausunnossa ehdotettiin lakiin lisättäväksi säännös siitä, että Suomen Hippos ry:llä on edelleen oikeus antaa maa- ja metsätalousministeriölle ehdotus vuosittaisesta jakosuunnitelmasta voimassa olevan arpajaislain 17 c §:n 2 momenttia vastaavasti. Edellä sanotun tämän tyyppistä ehdotusta tai säännöstä ei ole millään muulla sektorilla

ja voimassa oleva lainsäädäntö on aiheuttanut myös julkisuudessa epäselvyyttä maa- ja metsätalousministeriön ja Suomen Hippos Ry:n rooleista valtionavustusten myöntämisessä ja siihen liittyvässä päätöksenteossa. Kun hevoskasvatuksen ja hevosurheiluun myönnettävien avustusten rahoitus siirtyy 1.1.2024 valtion talousarviossa ns. yleiskatteelliseen rahoitukseen, aiemmin Veikkaus Oy:n tuottoihin ja totopeleihin ollut kytkös poistuu kokonaan ja jatkossa nyt ehdotetun lain nojalla myönnettävät avustukset ovat verrattavissa kaikkiin muihin ministeriössä valtionavustuslain nojalla myönnettäviin avustuksiin. Lisäksi Euroopan komission nimenomainen valtiontukipäätös asettaa raamit ja rajat myönnettäville valtiontuille (ml. tukijärjestelmään käytettävä rahoitus). Edellä sanotun perusteella hallituksen esitystä ei ole muutettu jatkovalmistelun yhteydessä saatujen lausuntojen johdosta.

Toiseksi 16 nykyisen avustuksensaajan lausunnossa ehdotettiin lakiin lisättäväksi säännös siitä, että avustuksen saajien rahoituksen kokonaistasossa huomioidaan yleinen kustannustason kehitys. Ehdotusta ei ole kuitenkaan perusteltu saaduissa lausunnoissa. Ehdotetun lain hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettävistä avustuksista nojalla myönnettäviin avustuksiin ei ole subjektiivista oikeutta eikä ehdotettuun lakiin myöskään sisälly laissa säädettyä, avustuksiin käytettävissä olevaa rahamäärää. Uudessa rahoitusmallissa valtionavustusrahoituksen kokonaiskehys päätetään poliittisella päätöksellä julkisen talouden suunnittelun yhteydessä neljälle tulevalle vuodelle jatkuvuuden ja ennakoitavuuden parantamiseksi. Lakiehdotuksen 2 §:n 1 momenttiin sisältyy säännös siitä, että laissa tarkoitettua avustusta voidaan myöntää valtion talousarviossa tähän tarkoitukseen osoitetun määrärahan puitteissa. Jos rahoituksen kokonaistasosta tai sen noususta säädettäisiin jossain laissa, tämä olisi ristiriidassa eduskunnan budjettivallan rajoittamattomuuden kanssa sekä valtion talousarvion, joka annetaan tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä, kanssa. Hvoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettävät avustukset poikkeavat myös muista nykyisten Veikkaus Oy:n tuotontjakoministeriöiden myöntämistä avustuksista Euroopan unionin valtiontukisääntelystä johtuen. Euroopan komission nimenomainen valtiontukipäätös asettaa puitteet ja rajat myönnettäville valtiontuille, tukijärjestelmään käytettävä rahoitus mukaan lukien. Muista lausunnonantajista valtiovarainministeriö otti nimenomaisesti kantaa lakiehdotuksen 2 §:n 1 momentin säännökseen ja piti ehdotusta hyvin perusteltuna. Edellä sanotun perusteella hallituksen esitystä ei ole muutettu jatkovalmistelun yhteydessä saatujen lausuntojen johdosta

Kolmanneksi 11 nykyisen avustuksensaajan lausunnossa ehdotettiin lakiin lisättäväksi säännös siitä, että valtionavustuslain (688/2001) 6 §:n 1 momentin estämättä avustus saa kattaa valtionavustuksen kohteena olevasta toiminnasta ja hankkeesta aiheutuvien kokonaiskustannusten täyden määrän. Mainitun valtionavustuslain säännöksen mukaan valtionavustus ei saa kattaa valtionavustuksen kohteena olevasta toiminnasta tai hankkeesta aiheutuvien kokonaiskustannusten täyttä määrää, jollei valtionavustuksen myöntämisen tavoitteiden saavuttamiseksi välttämättömistä ja perustelluista syistä muuta johdu. Ehdotusta ei ole kuitenkaan perusteltu saaduissa lausunnoissa. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan, eri valtionavustuksia ja -tukia koskevassa lainsäädännössä ei ole ehdotettua poikkeusta eli toisin sanoen siitä, että voitaisiin aina automaattisesti poiketa mainitusta valtionavustuslain säännöksestä. Kun 1.1.2024 lukien ehdotetun lain hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettävistä avustuksista nojalla myönnettävät avustukset ovat verrattavissa kaikkiin muihin ministeriössä valtionavustuslain nojalla myönnettäviin avustuksiin ei ole perusteita säätää yhdessä avustusmuodossa poikkeavasti tältä osin. Edellä mainittua valtionavustuslain säännöstä voidaan luonnollisesti nykyisinkin soveltaa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Tällä hetkellä hevossektorin avustusintensiiteetti on erittäin korkea ja edellä mainitun valtionavustuslain säännöksen automaattinen soveltaminen johtaisi kasvaneisiin riskeihin esimerkiksi ylikompensaation ja valvonnan osalta. Avustuksia myönnettäessä on otettava huomioon Euroopan komission valtiontukipäätöksessä asettamat valtiontuen myöntämisen edellytykset kuten ylikompensaation kieltö. Edellä sanotun

perusteella hallituksen esitystä ei ole muutettu jatkovalmistelun yhteydessä saatujen lausuntojen johdosta.

7 Säännöskohtaiset perustelut

1 §. *Soveltamisala.* Lain 1 §:ssä säädettäisiin lain soveltamisalasta siten, että lakia sovellettaisiin myönnettäessä harkinnanvaraista avustusta hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen. Ehdotus vastaa soveltamisalan osalta voimassa olevan arpajaislain 17 §:n 3 kohdan säännöstä. Avustukset olisivat harkinnanvaraisia kuten nykyisinkin eikä avustuksen saamiseen olisi subjektiivista oikeutta.

2 §. *Rahoitus.* Pykälässä säädettäisiin avustusten rahoituksesta. Ehdotetun 1 momentin mukaan avustusta voitaisiin myöntää valtion talousarviossa tähän tarkoitukseen osoitetun määrärahan puitteissa. Edellä sanotun mukaisesti vuoden 2024 alusta lukien Veikkaus Oy:n tuottojen käytämisestä muun muassa hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettäviin avustuksiin ei enää säädettäisi arpajaislaissa, vaan Veikkaus Oy:n tuotot otetaan yleiskatteellisina valtion talousarvioon. Kulloinkin tämän lain mukaisiin tarkoituksiin osoitettavat määrärahat vahvistetaan kunkin vuoden talousarviossa ja luonnollisesti avustuksia voidaan myöntää vain valtion talousarviossa osoitetun määrärahan puitteissa.

Ehdotetun 2 momentin mukaan ehdotetun hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen annettavan lain mukaisiin tarkoituksiin valtion talousarviossa osoitetusta määrärahasta osoitettaisiin vähintään 95 prosenttia raviurheilu- ja hevoskasvatustoimintaan. Käytännössä tämä tarkoittaisi vähintään 95 prosentin osuuden osoittamista raviurheilun ja hevoskasvatuksen keskusjärjestölle sekä tämän jäsenyhteisöille. Ehdotus vastaa asiallisesti voimassa olevan arpajaislain 17 c §:n 1 momentin säännöstä, ja tältä osin esitys on edelleen perusteltu muun muassa edellä mainittujen Euroopan komission päätösten sekä arpajaislain vuoden 2017 alusta tullutta muutosta koskevassa hallituksen esityksessä (HE 132/2016 vp; Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arpajaislain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta) mainituilla perusteilla.

3 §. *Avustuksen saaja.* Lain 3 §:ssä säädettäisiin asiallisesti voimassa olevaa lainsäädäntöä vastaavasti siitä, että avustusta voitaisiin myöntää raviurheilu-, hevoskasvatus- ja ratsastusurheilujärjestöjen keskusjärjestöille ja näiden jäsenyhteisöille sekä kunnalle. Asiasta säädetään tällä hetkellä valtionavustuslain 8 §:n nojalla annetussa edellä mainitussa valtioneuvoston asetuksessa 14/2017. Pykälässä tarkoitettuja keskusjärjestöjä ovat Suomen Hippos Ry ja Suomen Ratsastajain Liitto Ry.

4 §. *Avustettava toiminta.* Lain 4 §:ään sisällytettäisiin perussäännös siitä, mihin eri kohteisiin ja toimintoihin laissa tarkoitettua avustusta voitaisiin myöntää. Ehdotetun 1 momentin mukaan avustusta voitaisiin ensinnäkin myöntää hevoskilpailuihin ja niiden järjestämiseen liittyvään toimintaan, hevoskasvatuksen edistämiseen, hevosalan kehittämiseen, neuvontaan ja koulutukseen. Hevoskilpailuihin ja niiden järjestämiseen liittyvään toimintaan myönnettäviä avustuksia voisi palkintotuen lisäksi olla esimerkiksi avustukset, jotka liittyvät hevoskilpailujen järjestämiseen, kehittämiseen ja valvontaan, kansainväliseen kilpailutoimintaan, raviradan toiminnan johtamiseen ja raviurheilun edistämiseen sekä hevoskilpailuissa hevosten suorituskykyyn keinoitekoisesti vaikuttavien lääkeaineiden sekä niitä vastaavien aineiden ja valmisteiden käytön valvontaan (antidoping). Ehdotuksen mukaan avustusta voitaisiin lisäksi myöntää hevosurheilutoiminnassa tarvittavan maa-alueen hankintaan, radan ja muiden alueiden sekä rakennusten rakentamiseen ja perusparantamiseen, kalustojen, koneiden ja laitteiden hankintaan, kunnossapitoon ja vuokrauskustannuksiin. Rakennukset voisivat kattaa myös esimerkiksi raviradan alueella sijaitsevan hevosklinikan rakentamiseen myönnettävät avustukset. Pykälässä ehdotetut

kohteet ja toiminnot, mihin avustusta voitaisiin myöntää, vastaavat voimassa olevan valtioneuvoston asetuksen 14/2017 mukaista avustettavaa toimintaa.

5 §. Valtionavustuslain soveltaminen. Pykälän 1 momentin mukaan laissa tarkoitettuun avustukseen sovellettaisiin lisäksi valtionavustuslakia vastaavasti kuin mitä voimassa olevan arpajaislain 23 §:n 1 momentissa säädetään. Näin ollen muun muassa avustusten myöntämiseen ja maksamiseen, valtionavustusten käyttöön, valvontaan, palauttamiseen ja takaisinperimiseen sekä muun muassa tietojensaantiin ja muutoksenhakuun sovellettaisiin siten myös valtionavustuslain säännöksiä kuten nykyisinkin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin voimassa olevan arpajaislain 17 c §:n 3 momentin säännöstä vastaavasti poikkeuksesta valtionavustuslain 7 §:n 3 momentin säännöksestä. Ehdotuksen mukaan poiketen siitä, mitä valtionavustuslaissa säädetään, valtionavustuslain 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua sopimusta ei tarvitsisi tehdä, jos hevosten kasvatuksen edistämiseen kohdistuvaa tukea myönnetään keskusjärjestön kautta hevosen omistajalle. Käytännössä tämä tarkoittaa Suomen Hippos Ry:n kautta hevosten kasvattajille välitettävää ja maksettava hevosten kasvatustukea. Ehdotus on edelleen perusteltu edellä kohdassa 2 selostetuilla perusteilla.

Ehdotetun 3 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö toimisi valtionavustuslaissa tarkoitettuna valtionapuviranomaisena kuten nykyisinkin.

6 §. Valtiontukisääntöjen soveltaminen. Lain 6 §:n 1 momentin mukaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklassa tarkoitettuna valtiontukena myönnettävän avustuksen edellytyksistä ja rajoituksista säädettäisiin Euroopan unionin lainsäädännössä. Pykälä on lähinnä informatiivinen ja sillä pyritään varmistamaan lainsäädännön selkeyttä. Kuten edellä on todettu, valtaosaa hevoskasvatukseen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettäviä avustuksia koskee edellä mainitut Euroopan komission päätökset ja niissä asetetut reunaehdot avustusten myöntämiselle.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Ehdotukseen hevoskasvatukseen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettävistä avustuksista annettavaksi laiksi sisältyy ehdotus asetuksenantovaltuudeksi lain 4 ja 6 §:än. Ehdotetun 4 §:n 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä avustettavasta toiminnasta, avustuskohdeista, avustuksen saamisen edellytyksistä, hyväksyttävistä kustannuksista ja avustuksen enimmäismäärästä. Pykälän 1 momenttiin sisältyy pääsääntö avustettavasta toiminnasta, mutta avustusten tarkemmista kohteista avustuksen saajittain on jatkossakin tarpeen antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella kuten nykyisinkin. Tällä hetkellä momentissa tarkoitetuista seikoista säädetään edellä mainitussa valtioneuvoston asetuksessa 14/2017.

Koska ehdotetun hevoskasvatukseen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettävistä avustuksista annettavan lain 5 §:n 1 momentin mukaan myönnettäviin avustuksiin sovellettaisiin lisäksi valtionavustuslakia, valtioneuvoston asetuksella voitaisiin lisäksi antaa valtionavustuslain 8 §:n nojalla tarkempia säännöksiä lain soveltamisalaan kuuluvan valtionavustuksen talousarvion mukaisesta myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä.

9 Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024 yhtä aikaa hallituksen esitykseen laiksi arpajaislain muuttamisesta sisältyvien arpajaislakiin ehdotettujen muutosten kanssa.

10 Toimeenpano ja seuranta

Edellä sanotun mukaisesti ehdotetun hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettävistä avustuksista annettavan lain mukaan lain toimeenpanosta vastaisi maa- ja metsätalousministeriö, joka toimisi myös valtionavustuslaissa tarkoitettuna valtionapuviranomaisena kuten nykyisinkin arpajaislain nojalla myönnettävien avustusten osalta.

Ehdotetun uuden hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettävistä avustuksista annettavan lain seurantaan ei ole suunniteltu erityisiä toimia verrattuna nykyisin maa- ja metsätalousministeriössä myönnettävien avustusten seurantaan. Valtionavustuslaista seuraa suoraan valtionapuviranomaiselle seurantavelvollisuus, koska valtionavustuslain 36 §:n mukaan (*Vaikutusten arviointi*): ”Valtionapuviranomaisen on sopivalla tavalla seurattava myöntämiensä valtionavustusten käytön tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta sekä valtionavustusten vaikutuksia kilpailuun, eri väestöryhmien asemaan samoin kuin niiden ympäristö- ja muita vaikutuksia. Valtionapuviranomaisen on määrääjoin arvioitava valtionavustusten tarpeellisuutta ja kehittämistarpeita.”

Euroopan komission valtiontukipäätöksiin (SA.46556 (2016/N) ja SA.63553 (2021/N) (*Aid to the central and regional trotting tracks in Finland*) liittyy lisäksi vuosittainen raportointivelvoite Euroopan komissiolle kyseisestä valtiontukijärjestelmästä. Euroopan komissio voi myös tehdä omia tarkastuksia hyväksymänsä valtiontukijärjestelmän toimivuudesta ja sen tavoitteiden saavuttamisesta.

Maa- ja metsätalousministeriö on julkaissut vuodesta 2017 lukien Internet –sivuillaan tiedot hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettyistä avustuksista saaja- ja euromääräkohtaisesti (<https://mmm.fi/hevostalouden-edistaminen>).

11 Suhde muihin esityksiin

11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

Samaan aikaan nyt käsiteltävän hallituksen esityksen kanssa eduskunnassa on käsiteltävänä hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arpajaislain muuttamisesta. Edellä mainittuun hallituksen esitykseen sisältyy ehdotus siitä, että arpajaislaista kumottaisiin Veikkaus Oy:n tuoton jakamista koskevat säännökset ja avustusmenettelyistä säädettäisiin jatkossa tarvittavilta osin muussa lainsäädännössä. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan osalta edellä mainituista seikoista säädettäisiin tähän hallituksen esitykseen sisältyvässä ehdotuksessa hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämisen myönnettävistä avustuksista annettavassa laissa. Tarkoitus on, että nämä hallituksen esitykset käsiteltäisiin eduskunnassa samanaikaisesti toisistaan riippuvaisina esityksinä ja että ne tulisivat voimaan samanaikaisesti 1.1.2024.

12 Suhde perustuslakiin ja säättämisjärjestys

Perustuslain 80 §:ssä säädetään asetuksen antamisesta ja lainsäädäntövallan siirtämisestä. Mainitun pykälän 1 momentin mukaan tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaisesti lainsäädäntövallan delegoinnin sallittavuuden arvioinnissa kiinnitetään yleisesti huomiota valtuuttavan säännöksen täsmällisyyteen ja tarkkarajaisuuteen (HE 1/1998 vp, s. 131/II-132/I ja PeVL 11/1999 vp). Lainsäädäntövallan delegointia rajoittaa perustuslain 80 §:n 1 momentin säännös, jonka mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuu-

luvat lain alaan. Valtuutuksen säätämiseen laissa on perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä kohdistettu erityisesti vaatimuksia sääntelyn täsmällisyydestä ja tarkkuudesta (PeVL 19/2002 vp ja PeVL 40/2002 vp). Ehdotettuun hevostalouden ja hevosurheilun edistämiseen myönnettävistä avustuksista annettavaan lakiin sisältyy kaksi ehdotusta lakia tarkempien säännösten antamisesta valtioneuvoston asetuksella. Ehdotetut valtuuttavat säännökset ovat täsmällisiä ja ehdotetut asetuksenantovaltuudet tarkkarajaisia eivätkä asetuksenantovaltuudet koske yksilön oikeuksia tai velvollisuuksia.

Lakiehdotus on merkityksellinen myös perustuslain 83 §:ssä säädetyn eduskunnan budjettivallan näkökulmasta. Arpajaislakia säädettäessä perustuslakivaliokunta katsoi, että ehdotetut arpajaislain 17 §:n 1 momentin ja 18 §:n 1 kohdan säännökset rajoittivat asiallisesti eduskunnalle perustuslain mukaan kuuluvaa budjettivaltaa. Lakiehdotuksessa oli perustuslakivaliokunnan mukaan kysymys eduskunnalle perustuslain mukaan kuuluvan toimivallan nimenomaisesta rajoittamisesta, tosin pelkästään siten, että määrärahan käyttötarkoitukset on lueteltu laissa. Perustuslakivaliokunta totesi, että tuoton jakamisesta laissa mainittujen käyttötarkoitusten kesken olisi ehdotettua asianmukaisempaa säätää lailla tai jättää asia eduskunnan vuosittaisessa budjettimenettelyssä päätettäväksi. Valiokunta puolsi säännösten ottamista asiasta lakiin (PeVL 23/2000 vp).

Ehdotettu uusi rahoitusmalli vahvistaisi eduskunnan budjettivaltaa. Arpajaislaissa ei enää säädettäisi Veikkaus Oy:n tuoton käyttämisestä tiettyihin käyttötarkoituksiin, vaan tuotto otettaisiin yleiskatteellisena valtion talousarvioon. Nykyisin Veikkaus Oy:n tuotolla rahoitettuja toimintoja rahoitettaisiin jatkossa menokehyyksen sisältä yleiskatteellisista budjettivaroista. Eduskunta päättäisi näin ollen vuosittaisen talousarviokäsittelyn yhteydessä tällä hetkellä arpajaislain nojalla opetus- ja kulttuuriministeriön, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle nykyisin arpajaislaissa säädettyihin eri tarkoituksiin osoitettavien määrärahojen tasosta ja käyttötarkoituksesta.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksityksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettävistä avustuksista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan myönnettäessä harkinnanvaraista avustusta hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen.

2 §

Rahoitus

Avustusta voidaan myöntää valtion talousarviossa tähän tarkoitukseen osoitetun määrärahan puitteissa.

Valtion talousarviossa tämän lain mukaisiin tarkoituksiin osoitetusta määrärahasta osoitetaan vähintään 95 prosenttia raviurheilu- ja hevoskasvatustoimintaan.

3 §

Avustuksen saaja

Avustusta voidaan myöntää raviurheilu-, hevoskasvatus- ja ratsastusurheilujärjestöjen keskusjärjestöille ja näiden jäsenyhteisölle sekä kunnalle.

4 §

Avustettava toiminta

Avustusta voidaan myöntää hevoskilpailuihin ja niiden järjestämiseen liittyvään toimintaan, hevoskasvatuksen edistämiseen, hevosalan kehittämiseen, neuvontaan ja koulutukseen. Avustusta voidaan lisäksi myöntää hevosurheilutoiminnassa tarvittavan maa-alueen hankintaan, radan ja muiden alueiden sekä rakennusten rakentamiseen ja perusparantamiseen, kalustojen, koneiden ja laitteiden hankintaan, kunnossapitoon ja vuokrauskustannuksiin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä avustettavasta toiminnasta, avustuskohteista, avustuksen saamisen edellytyksistä, hyväksyttävistä kustannuksista ja avustuksen enimmäismäärästä.

5 §

Valtionavustuslain soveltaminen

Tässä laissa tarkoitettuun avustukseen sovelletaan lisäksi valtionavustuslakia (688/2001).

Poiketen siitä, mitä valtionavustuslaissa säädetään, valtionavustuslain 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua sopimusta ei tarvitse tehdä, jos hevosten kasvatuksen edistämiseen kohdistuvaa tukea myönnetään keskusjärjestön kautta hevosen omistajalle.

Maa- ja metsätalousministeriö toimii valtionavustuslaissa tarkoitettuna valtionapuviranomaisena.

6 §

Valtiontukisääntöjen soveltaminen

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklassa tarkoitettuna valtiontukena myönnettävän avustuksen edellytyksistä ja rajoituksista säädetään Euroopan unionin lainsäädännössä.

7 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2024.

Helsingissä 10.11.2022

Pääministeri

Sanna Marin

Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen